

Szöllősi Mátyás

Fóbia

A MÁSODIK KÖNYVBŐL

Az utcai lámpák ugyan égtek a magas, húszemeletes toronyház körül és a hosszú platánfasoron, mégis egészen a pályaudvarig haladtunk úgy, hogy odakint egyetlen embert sem láttam. Bátyámra vagy öt percen át nem mertem ránézni, csak az elsuhanó, kietlen részleteket figyeltem, egyrészt mivel tartottam tőle, hogy pusztán a tekintetem még jobban fölingerelné, másrészt attól féltem, olyan lehetetlen fájdalom pillantok meg az arckifejezésében, amit nem leszek képes higgadtan kezelni, ahogyan nem lehetséges elfelejteni sem.

Elhaladtunk a szürke, lepusztult épületek előtt, és a fény teltebb erejét leszámítva tulajdonképpen minden, ami elém tárult, ugyanazt a bizonytalan érzést keltette, mint néhány héttel korábban. Viszont két busz bent állt, a hozzánk közelebb eső oldalon, úgyhogy nem láthattam igazán jól a mellékhelyiség körüli részt, hiába figyeltem merev tekintettel a pályaudvart az ablaküvegen át.

Váratlanul azt mondtam bátyámnak, kanyarodjon le a tér felé. Sehogysem tudtam lemondani arról, hogy megvizsgáljam a házat, miközben olyan erős volt bennem az aggodalom a történetek miatt, hogy sejtettem, ilyen hirtelen nem mernék, szinte képtelenség volna bemenni. Bár ott volt velem valaki, akiben megbízom, az útközben hallottak összezavartak, ráadásul a kulcsosomó is hiányzott. Beletúrtam a táskámba. Tényleg nem volt benne. Kétségbe ejtett, hogy egy ilyen pitiáner dolog miatt biztosan nem lehetséges körbejárni odabent, aztán olyan gondolataim támadtak, hogy talán most is a házban vannak, többen, azok, akiket láttam, vagy más, hozzájuk hasonló emberek. Meg is jelent néhány erőteljes kép, a ködös patakpart a hosszú korláttal, a konyhai sötétben világító ablak négyszöge, amin keresztül azt a csontos, szikár, időnként föl-fölnevető arcot figyeltem, és rögtön utána már a Jenőn járt az eszem, hogy vele vajon mi történhetett azóta. Nem tartottam elképzelhetetlennek, főleg a hosszú, napokon át tartó spekulálgatás után, hogy van kulcsa a kapuhoz és a belső bejárathoz. Nagyanyám az elmúlt évtizedekben bármikor adhatott neki, gondoltam, és emiatt tűnhetett el a szemem elől, biztos ezért nem találtam órákon át akkor este, odabent.

Leereszkedtünk a Puskin utcán, elhagytuk a bal oldalon álló szürke tömbházakat, majd bátyám a tér felőli bejárathoz kanyarodott be, hogy az elülső kapu előtt állítsa le a kocsit. Figyeltem a mozdulatait, természeteseek voltak, legalábbis az egyáltalán nem érződött rajtuk, hogy aggódna a jelenlétünk, vagy bárki más, idegen emberek jelenléte miatt. Közben az is megfordult a fejemben, hogy mégiscsak sejthet valamit, ha már szó nélkül errefelé vette az irányt, hiszen jól emlékeztem rá, hogy beszéltem neki arról, amit a pályaudvar mosdójában hallottam. Persze, az alapján, amit elmondott, s hogy föl sem hozta a témát magától – hozzávéve a járványhelyzetet, az akkori zaklatott állapotomat, és hogy milyen összevissza beszélhettem a telefonban –, benne volt, hogy régen elfelejtette, vagy egyszerűen csak zagyvaságnak tartja az egészet, amiről fölösleges volna beszélni most. A hazaérkezésem után azonnal föl kellett volna hívnom, gondoltam, nem lett volna szabad várni semmiféle hívásra, vagy arra,

hogy netán összeszedettebb leszek, és úgy tűnt, túl sok idő telt már el ahhoz, hogy csupán szavakkal elhithető legyen bármi. Teljes ostobaság a korábbi hallgatásom, jöttem rá, ami, persze, nem jelenti azt, hogy képes volnék azonnal beszélni. Szuggeráltam egy darabig, az arcát figyelve, hátha egy gesztus vagy egy-két szó árulkodó lehet, még ha nem is akar meghallgatni most, főleg az út közben föltett kérdéseim, az ingerült faggatózás miatt, de nem nézett rám, előrefelé figyelt, aztán leállította a motort, behúzta a kéziféket, lekapcsolta a világítást, minden mozdulata bosszantóan egyszerű és magától értetődő volt.

Reflexszerűen nyitottam ki az ajtót, de kiszállni már nem mertem azonnal. Hideg volt aznap, sokkal hidegebb, mint március utolsó napjaiban, amikor legutóbb a városban jártam, pedig borult volt az ég, reméltem is, hogy pár percen belül elered az eső megint, ami rövidre zárja a háznál tett hirtelen látogatást, a nyomorult bizonytalankodásomat. A szemközi sportközpont udvarán senkit sem láttam, a lámpák nem égtek, a hosszúkás tér kihalt volt. Ismét a torkomban dobogott a szívem. A ház előtti sövény megnőtt. Az enyhe szürkületben homályosan láttam az ablakokat, de az rögtön föltűnt, hogy a redőnyök le vannak engedve teljesen, vagyis valaki járhatott odabent, csak az volt kérdéses, mikor. Bátyám közben bezárta az autót, föllépett a járdára, majd zsebre tett kézzel várt a kapu előtt, érezhetően azzal az eltökélt szándékkal, hogy bemegyünk a házba.

– Hogy lehet az, hogy nincs nálad a kulcs?

– Úgy, hogy egyszerűen elfelejtettem eltenni – hazudtam szemrebbenés nélkül. Sejtelmem sem volt, miért felelem ezt, mintha valami kényszerített volna rá. Mondhattam volna azt is, hogy nem találtam. Semmi értelme nem volt a hazugságnak, pláne, hogy azzal már tisztában voltam, a végtelenségig nem lehet halogatni a beszédet a házban történekről, még akkor sem, ha csak képzelődés volt egy része, vagy talán az egész. Magam sem hittem abban, hogy bátyám elhiszi, amit mondok, annyira valószínűtlennek tűnt, hogy a nagyi temetésére jövet elfelejtettem eltenni a nagyszüleink házának kulcsait. Talán csak abban reménykedtem, hogy nem lesz ingerült, s hátha szavak nélkül is rájön, valami más, sokkal összetettebb probléma húzódik meg a viselkedésem mögött, ami miatt egyelőre képtelen vagyok önszántamból az igazat mondani. Azt hiszem, az autóban hallottak ellenére is bíztam bátyámban, hogy érzelmileg mégis csak van annyira érett – ha egyáltalán emlékszik az akkori, pár héttel ezelőtt lezajlott telefonbeszélgetésünkre, gondoltam –, hogy rájöjjön, rettentően kínos ez nekem, főleg mivel elég feltűnő módon nem vagyok hajlandó részletekbe menően beszélni róla. Bár ki tudja, az is lehet, hogy egyszerűen csak az a kérdés, azaz lehetőség furdalt, kíváncsiságból rákérdez-e, szinte kikényszerítve belőlem az ellenkezőjét.

– Elfelejtetted? Nem értem, hogyan felejtetted el.

– Értsd meg, szarul voltam. Biztosan azért. Meg hát tegnap még úgy volt, hogy apa velünk jön. Végül is ő az hármunk közül, akinek a leginkább köze van ehhez a helyhez, akinek joga volna most bemenni, nem? Amúgy neked is van kulcsod a házhoz, te miért nem hoztad el? – kérdeztem, pedig sejtelmem sem volt, valójában van-e kulcsa a házhoz. Egyre kétségbeesettebben beszéltem.

Miután föltettem ezt a nyilvánvalóan kötekedő kérdést, bátyám értetlenül széttárta a karját, nekem meg már lángolt az arcom, főleg, hogy rá, apámra meg a betegsége

fogtam a hiányt, ami összességében ugyan nem volt valószínűtlen, az igazságtól mégiscsak távol esett. Amellett, hogy teljesen elbizonytalanodtam, szánalmasnak is éreztem, hogy ilyen ügyetlenül, átlátszó módon próbálok lerázni magamról a felelősséget, főként azok után, amit a házasságáról mesélt.

– Jártál itt a háznál legutóbb? Tudod, a mama halála utáni napon.

– Igen.

– És?

– Mi az, hogy és?

– Ezt most, ugye, nem direkt csinálod? – kérdezte valamivel bosszúsabban.

Nem feleltem. – Tényleg nem emlékszel rá, hogy föl hívtál? Miután megtudtad a kórházban, hogy meghalt.

Kivártam pár másodpercet, mert egyrészt a szótlanságom ellenére is rosszul esett, hogy úgy beszél velem, mintha demens volnék, másrészt közben azon gondolkodtam, vajon jó ötlet-e most, a temetés előtti estén belemenni abba, amiről akkor beszéltem. Már bántam, hogy rászóltam bátyámra, kanyarodjon le a tér felé az állomás felől, pláne, hogy tényleg nincsenek meg a kulcsok, vagyis nem lehet bemenni a házba addig, amíg apám meg nem érkezik, kivéve, ha most azonnal elmondom bátyámnak, mire emlékszem, és utána elmegyünk a rendőrségre vallomást tenni, vagy ha betörünk mi is, netán nyitva találjuk a kaput és a belső ajtót, amit akkor már teljesen elképzelhetetlennek tartottam. A kérdezősködése még idegenebbé és töredezettebbé tette a bennem föl villanó képeket.

– Emlékszem.

– És történt valami? Csak mert szokatlanul zaklatott voltál, és arról beszéltél nekem, hogy hallottál valamit. Mintha be akartak volna...

– Igen, így volt – mondtam, meg se várva, hogy befejezze a mondatot.

– Mi volt az, és hogyan történt?

– Tényleg hallottam valamit, de lehet, hogy félreértettem. Nem tudom.

– Hogyhogy nem tudod? Ezt meg hogy érted?

– Hát úgy, hogy a ház üres volt, amikor bementem – folytattam, mert az tulajdonképpen igaz volt, és próbáltam abba a karcsú részletbe kapaszkodni.

– Bementél egyedül a házba? Úgy emlékszem, azt mondtam, ne menj be.

– Tudom.

– Mégis bementél.

– Nem.

– Hogyhogy nem? Most mondtad...

– Volt velem valaki, így értem.

– Kicsoda? Csaba?

– Nem.

– Hát akkor kicsoda?

– Elég bonyolult volna elmagyarázni.

– Hát, szenzációs vagy. Amikor én mondtam ezt neked fél órája, tudod, hogy mit tettél, ugye?

– Igen.

– Tényleg nincs nálad a kulcs? Vagy valami más oka van...

– Tényleg nincs! Ha akarod, nyugodtan kutasd át a zsebeimet vagy a táskámat – feleltem halkán, de ingerülten. Sejtettem, hogy túlzó az a mondat, viszont annyira

szorított már a büntudat és a bizonytalanság belülről, hogy egyszerűen muszáj volt kimondanom.

– Ne haragudj, de most nincs kedvem ellenőrizgetni.

– Nézd meg – mondtam, miközben már nyújtottam felé a kis kézitáskámat. Azt hiszem, akartam is meg nem is, hogy belenézzen. Kíváncsi voltam az eredményre, bár félttem, hogy olyasmit talál, például a kulcscsomót, ami miatt jogosan hiheti, valami komoly baj van velem.

– Nem nézem meg.

– A kurva életbe, nézd már meg! – üvöltöttem rá, olyan erővel, hogy rendesen elváltozott az arckifejezése, miközben hátrébb lépett kettőt. Csak álltunk, nem mertem a szemébe nézni. Néhány másodpercnyi csönd után aztán visszább lépett, szó nélkül elvette a táskámat, kinyitotta, és úgy tett, mintha kutakodna a benne lévő személyes cuccok között, de igazából engem figyelt. Kegyetlen érzés volt, hogy nem veszi le rólam a szemét, mintha egy közveszélyes bolond volnék, akit folyamatosan szemmel kell tartani. Kétségtelen, ijesztő lehetett az üvöltésem. Engem legalábbis rendesen megrémített. Aztán belepillantott a táskába, mintha kötelessége volna, de nem a kulcscsomót vette ki, az valóban nem volt benne, hanem azt az átlátszó üvegcsét, amiben a Frontint tartottam, majd alaposan megnézte.

– Ez micsoda?

– Kedélyjavító.

– Úgy értem, mi a neve.

– Rá van írva – feleltem, pedig meg is mondhattam volna. Alaposan megvizsgálta az üvegcsét.

– Kedélyjavító, mi? Ez nem macskagyökér, hanem egy erős gyógyszer. Mióta szeded?

– Pár hónapja.

– Pár hónapja?

– Igen, ezt mondtam. Nem szükséges ismételtetni.

– Oké. És mennyit szedsz belőle?

– Általában napi két milligrammot. Ha rosszabb, akkor hármat vagy négyet.

– Igazán? Úgy tudom, az komoly adag. És mit jelent az, hogy ha rosszabb?

Orvos írta föl?

– Szorongok, azért szedem. Segíteni szokott. És igen, orvos írta föl – feleltem, s mivel a válaszom első felének volt igazságtartalma, így az utolsó mondatot is könnyű volt kimondani. A tablettákat egyébként egy barátnőm hozta havonta, aki képzett gyógyszerész.

– Mi miatt szorongsz?

– A szorongásnak általában az a lényege, hogy nem tudja az ember, mitől van.

– Tényleg? Én például szorongok mostanában, és tudom, hogy mitől van.

– Akkor lehet, hogy ilyen értelemben szerencsés vagy. Ilyen értelemben is.

– Hát, kösz.

– Nincs mit. Visszaadnád a táskámat?

– Te akartad, hogy belenézzenek.

Közben felém nyújtotta, én pedig elvettem.

– Szóval mi, vagy ki miatt szorongsz? Talán anya miatt? – erősködött.

– Meg sem kérdezted, hogy van.
 – Tudom, hogy hogy van, két napja beszéltem vele.
 – És mikor láttad utoljára?
 – Ezt most aztán végképp ne, kérlek. Ezt már megbeszéltük.
 – Mit beszéltünk meg, elárulod?
 – Bécsben élek, ha nem vetted volna észre. Családom van, egy beteg fiam. Nem tudok kétnaponta benézni anyához. Te élsz itt, érthető, hogy te többet foglalkozol vele, mint én.

– Én legalább foglalkozom vele – feleltem, de ezt már inkább csak az ingerültség mondatta velem.

– Hát, éppenséggel anya panaszkodott rá, hogy alig törődsz vele mostanában.
 – Könyörgöm, beteg voltam több mint két hétig, és egyébként is, tudod, hogy állandóan panaszkodik. Ezen aztán nem tudok változtatni. Te tudnál?

– Szóval, mi miatt szorongsz? – kerülte meg egy kérdéssel a kérdést.

– Muszáj ezt? Értsd meg, képtelen volnék most elmagyarázni.

– Azzal az orvossal, aki fölírta a gyógyszert, beszéltél erről a problémáról, ugye?

– Persze – hazudtam, mert semmiféle orvosnál nem jártam az egy évvel azelőtti mandulaműtétem óta. Zavart az a kifejezés, hogy probléma. Úgy éreztem, egyáltalán nem illik hozzám, pedig a munkám során naponta használtam én is.

– Szóval egy idegennel könnyebb volt.

– Sokkal – feleltem kissé bizonytalanul, egyrészt mivel nem voltam biztos abban, ezt kérdezi vagy csak hozzáteszi, másrészt abban sem igazán, hogy valóban könnyebb volna számomra, ha úgy alakulna.

– Ezek szerint nem tudunk bemenni a házba, igaz? – folytatta.

– Meg kell várni apát. Remélem, lesz nála kulcs.

– Egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy eljön holnap. Ezt már mondani akartam. Azaz nem akartam, de talán kellett volna.

– Magamtól is eszembe jutott, hidd el.

Bólintott.

– Nos, mi legyen? Körbe akarsz nézni, vagy menjünk? Elég hideg van, biztosan fázol – mondta némi hallgatás után, miközben már a kaput figyelte.

Jólesett, hogy hozzáteszi ezt, mert valóban vacogtam. Nem lett volna erőm körbejárni a házat. Olyan érzés volt csupán rágondolni, mintha egy több ezer méter magas hegyet kellene megmászni, mondjuk meztelenül, mindenféle biztosíték nélkül.

Bátyám ráfogott a kilincsre, lenyomta, a kapu azonban nem nyílt ki. És az nemcsak azt jelentette, hogy nem volna szerencsés a témát feszegetni most, hanem azt is, hogy talán tényleg volt annyi lélekjelenlétem vasárnap este vagy hétfő hajnalban, hogy ne hagyjam csak úgy szabadon a házat. Kezdem elhinni, hogy bezártam mindent, amit oda, akkor bezárni lehetséges volt, és az lesz a legjobb, ha tényleg bevárjuk apámat, mert ezen az egyetlen napon egyrészt már semmi sem múlik, másrészt ilyen lelkiállapotban, még ha nem is találánék senkit odabent, lehet, hogy ketten is kevesek volnánk bátyámmal ahhoz a látványhoz, azokhoz a fényképekhez, a levelekhez, a különféle iratokhoz, amelyekhez egyedül biztosan nem voltam kellően éber és felkészült néhány héttel ezelőtt. Hiszen abban sem voltam biztos, hogy bátyám tudna bármit is nagypapa félrelépéséről. A levelekről, arról a nőről és a fiáról, pedig ha bemegyünk, gondoltam,

egészen biztosan beszélnem kellene róluk. És azok után, amiről a kocsiban mesélt, nem tűnt túl jó ötletnek kitenni egy ilyen intenzív stressznek, ami miatt olyan ingerültté válhat, amelynek a következményeit akkor egyikünknek sem kívántam. Félttem, hogy a temetésre sem jönne el, dühében otthagyna, ahogy apám tette velünk mindig, ha nem úgy történtek az események, ahogyan elvárta vagy egyszerűen csak neki a legkényelmesebb volt. És ugyan mindig büntudatom támad amiatt, ha egy kalap alá veszem őket, sajnos a bátyámmal kapcsolatos tapasztalataimhoz is köze volt akkor annak a hirtelen kialakult érzésnek. Egyértelmű önzés volt, de úgy voltam vele, megbocsátható.

Megrökönyödést és türelmetlenséget láttam az arcán, ahogyan zsebre tett kézzel állt, mert még mindig nem mondtam semmit. Nem lepett meg, hogy annyira feszültnék érzem, pedig abban a pillanatban hihetetlennek tűnt, hogy egyáltalán ott van, velem szemben, hiszen a házban történtek mellett egyszerűen képtelen voltam kiverni a fejemből, sőt összességében elfogadni mindazt, amit a kocsiban mesélt. A végiggondoltak ellenére is vacilláltam, remegve, hogy mi volna most a helyes, mit kellene tennünk ebben a több szempontból is kiszolgáltatott és rendkívül paradox helyzetben. Gondoltam, a várakozás helyett talán az volna a legjobb, ha egyszerűen csak kitérnánk az ajtókat, az összes ablakot, hátha akkor magától, természetes úton távozik mindaz, ami rossz, aminek távoznia kell, de hiába, még mindig vacilláltam, vártam, nem mozdult semmi, ahogyan én sem, és csak akkor feleltem, amikor újra, már vég harmadszorra tette föl a kérdést, mehetünk-e.

